

Gyertyafényes életút

Endrédy Vendel néhai zirci apátra emlékezett az Országzászló Alapítvány

Már néhány példány elkelt belőle, és a közeljövőben kapható lesz az apátsági plébánián az a könyv, amely *Endrédy Vendel* zirci apátnak állít emléket. Az életút egyes állomásait riportszerűen mutatta be a Városházán *dr. Kőváry György*, a Zirci Országzászló Alapítvány tagja és *Huszár G. Lőrinc* plébános atya.

Endrédy Vendel 1895-ben született Fertőendrédén, Hadarics Kálmán néven. Szülei mélyen vallásos, egyszerű falusi emberek voltak. Édesanyja mély vallásossága hatással volt papi pályájára. Bencés gimnáziumban tanult, majd a központi szemináriumba küldték, ahol magas színvonalú oktatásban részesült. Szerzetestanár szeretett volna lenni, és Békefi Remig zirci apát engedélyével a pedagógiai tanulmányokat is elvégezte. Az első novíciusi évét Zircen töltötte, itt tapasztalta meg a szerzetesi közösség mindennapi életét. 1921-ben fejezte be tanulmányait, s még ugyanebben az évben szerzetesi fogadalmat tett. Nagy teherbírású és sokféle tehetséggel megáldott emberként jellemezték, aki a fiatalságot tartotta a rend legnagyobb kincsének. A budapesti Szent Imre főgimnáziumban tanított, amelynek igazgatója is volt. Aktívan részt vett a cserkész mozgalomban, külföldi utakat is tett.

Zirci apáttá választása hirtelen történt, ekkor a háború első évét írtuk. A diákokra továbbra is odafigyelt, jótékonykodott, Szent Bernát napján szegényeket látott vendégül, kamatmentes kölcsönökkel támogatta a zirci vállalkozókat. 1939-ben bejutott az Országgyűlésbe is, ahol közéleti kapcsolatokra tett szert. Támogatta azokat a kormányokat, amelyek a keresztény világnézetet és a haza javát szolgálták, de azonnal szembefordult velük, ha elfordultak ezektől az értékektől.

Megtudtuk, a könyv rengeteg forrás felkutatását követően íródott, szerzője, Badál Ede Álmos ciszterci szerzetes már nincs az élők sorában. A Városháza nagytermét megtöltő hallgatóság Endrédy Vendel mártírságát is megismerhette, miután elhangzott néhány helytörténeti vonatkozás a második világháború éveiből.

A zirci apátot Mindszenty József bíboros legfőbb bizalmasának tartották, ezért szóba került a rend éléről történő eltávolítása. Hamis vádakkal letartóztatták, majd az Andrássy út 60-ba vitték, ahol azonnal elkezdték vallatni. Az első kihallgatása tizennyolc órán keresztül tartott. Választékos módszerekkel kínozták. Tizennégy év börtönt mérték rá, az ítéletet soha nem kapta meg írásban. 1956. november 1-jén megnyílt számára a cella ajtaja. Nem akart külföldre távozni, pedig lehetősége lett volna rá. 1957 márciusától szeptemberig újra börtönben volt, de a korábbi börtönviszonyok miatt egészségi állapota megromlott. Tudták, hogy halála külföldön is nagy felháborodást váltott volna ki, ezért egy kényszerlakhelyet jelöltek ki számára az idős papok otthonában, Pannonhalmán. Huszonnégy éven keresztül, egészen 1981-ben bekövetkező haláláig itt élt. Napi kapcsolatban állt *Bán Elizeus atyával*, aki könyvelőként végezte teendőit. Kegyelmet nem kapott, rehabilitációját hiába kérte: soha többé nem látogathatott Zircre. 1993-ban a fertőendrédi általános iskola felvette Endrédy Vendel nevét, az ünnepségen elhangzott: „az embertelenség éveiben emberideál volt”.

Egervölgyi Dezső, a Zirci Országzászló Alapítvány kulturális felelőse elmondta, az apát életéről szóló könyv hiánypótló mű. Szerzője átélte, amit leírt, egyik szenvedő alanya volt az eszmének. A könyv tanúságtétel, akkor is élénk tárja a történeteket, amikor már nincs élő tanú – fogalmazott.

Az ünnepség az Arborétumban folytatódott, ahol az Országzászló Alapítvány fát ültetett és emlékkövet helyezett el Endrédy Vendel emlékére. Dékány Árpád Sixtus ciszterci főapát mondott beszédet.

– Áldozatban és tanúságtételben gazdag élete volt Endrédy Vendel apátnak. Fontos, hogy minél többen megismerjük ezt az életrajzot, hiszen támpontot ad a továbblépéshez. Nem csak emlékeznünk kell azonban, hanem elmélnünk is, újragondolni egy ember sorsát, aki vívódott magában, küszködött a körülmények miatt, de sohasem azok ellen – mondta a főapát.

Az emlékfával kapcsolatban úgy fogalmazott: árnyéka nem sötétséget vet, hanem menedéket nyújt majd. Végül megáldotta a hársot.

Koszorúztak is

A Zirci Országzászló Alapítvány részéről előbb dr. Kőváry György és Kukoda Vilmos helyezte el a emlékezés koszorúját a fa törzsén, majd Máj János elnök és Bittmann Károly titkár a Bazilikában megkoszorúzta Endrédy Vendel sírját.

A megemlékezés ünnepi szentmisével zárult.

Kelemen Gábor